

# **Derewel nakə Pol a watsatay naha a Filipi hay aye Məfələkwe**

Pol a pa məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a gəma i Filipi na, ahəl i mahəhele ηgay masulo eye. Məhay gər niye na, makurre i məhay gər nakə Pol a pa ka dala i Erop aye.

Derewel i Pol faya ma diye ha ndo i Filipi hay tə Pol, məndze tay a ye lele. A say a Pol masəkah ha, mâ ge gədaη eye lele. Ane tuk na, neηgeye ma daηgay. Faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə kə gatay a gər a Filipi hay bay aye. A tsikatay mawude bo ηgay nakə a wuda tay ha aye.

A tsikatay sa na, wu nakə faya ma dzəmiye na aye. Hərwi ndo siye hay faya ta diye ha Kəriste ta tsəved nakə ηgwalak eye bay aye. A satay masəpete tay ha (1.15-17; 2.21, 18). Pol faya ma dzaliye məsləre ndo neheye tə gawa ka bo məsler aye a Filipi hərwi tâ ye, tâ vəlatay gədaη ada mətsəne labara tay (2.19-30).

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Filipi ta slər wu kəriye a Pol (4.10-20).

Pol a tsikatay a Filipi hay ka sifa ta məməte i Yesu (2.6-11). Pol a gər ha wu nakə haβe ma hutaye (3.3-10). Pol a təma məse dəretsətseh hərwi məpay bəzay a Yesu Kəriste. Neηgeye ma daηgay, ada maləva bo eye hərwi məvəle ha sifa ηgay. Pol a tsikatay a Filipi hay tâ pay bəzay a mede ηgay (3.17; 4.9).

Pol a vɛlatay gɛdan a Filipi hay t̃a ndza huya ma m̃ngwese.

<sup>1</sup> Maa watsa naha d̃erewel nakay na, neŋ Pol ta Timote, ñamay ndo i m̃asler i Yesu K̃ariste hay. Ñemaa tsikatay naha me a bagwar hay, a ndo madz̃ane kurom hay ada a ndo m̃ape m̃adzal g̃ar hay tebiye hay ka Yesu K̃ariste ma Filipi. <sup>2</sup> Mb̃alom B̃aba kway ta B̃ay Maduweŋ kway Yesu K̃ariste t̃a pa fakuma ŋgama ada t̃a ṽalakum zay.

*Pol a gaway naha sis̃e a Mb̃alom*

<sup>3</sup> Kwa k̃aday na dzalawa fakuma na, na gaway naha sis̃e a Mb̃alom. Na gaway naha sis̃e pat pat h̃arwi kurom. <sup>4</sup> Ah̃al niye na d̃uwulaway me pat pat h̃arwi kurom na, d̃arev ga m̃ngwasa eye haladzay. <sup>5</sup> Na gaway naha sis̃e a Mb̃alom na, h̃arwi ka dzapakwa ñate ka m̃ad̃e ha Labara Ŋgwalak eye. Ka dazlumay madz̃ane ga na, pat niye kurre ka t̃arum ndo m̃ape m̃adzal g̃ar hay ka Yesu hus añake aye. <sup>6</sup> Maa dazlay m̃age m̃asler lele eye m̃a d̃arev kurom hay na, Mb̃alom. Na s̃ar ta ded̃ek, neŋgeye na, ma g̃ariye ha ka manawa eye bay. Ma nd̃aviye ha m̃asler eye niye na, a pat nak̃a Yesu K̃ariste ma maweye aye. <sup>7</sup> Wu nak̃a na dzala andza niye h̃arwi kurom aye na, lele. H̃arwi ka yumeŋ a g̃ar haladzay. Sa na, h̃arwi ñakurom tebiye tage neŋ Mb̃alom k̃a gakway ŋgwalak h̃arwi ada k̃a dz̃anum ga, kwa añake neŋ ma dan̄gay. Ada ah̃al nak̃a na tsikawa labara i Yesu K̃ariste kame i ndo m̃age sariya hay ada na d̃awatay ha labara nakay na, Labara Ŋgwalak eye ded̃ek. <sup>8</sup> Mb̃alom a s̃ar na tsik na, na wuda kurom t̃a d̃arev ñate. Na raw me bay, na tsik na, ded̃ek. Mawud̃e bo aye niye na wuda

kurom haladzay eye a yaw na, mənğay? A yaw na, ka təv i Yesu Kəriste.

<sup>9</sup> Na dūwulaway naha me a Mbəlom hərwi kurom na, hərwi ada mawuđe bo i Mbəlom nakə ka wudum bo mə walaŋ kurom aye, mâ səkah kame kame. Andza niye ka sərume ye dedək i Mbəlom, ada ka sərume ye ha ka bo bəra wu lele eye hay ta lele bay eye hay, <sup>10</sup>hərwi ada ka slumeye faya məzle wu nehe ye ŋgwalak eye hay. Andza niye pat nakə Kəriste ma maweye na, ka ndzum-eye tsədaŋŋa, mənese fakuma bay. <sup>11</sup>Nəkurom na, ka tərume ye ndo məge wu nehe ye ŋgwalak eye ta gədaŋ i Yesu Kəriste. Ka gum andza niye na, ndo hay ta zambadəye a Mbəlom ada ta dəslay ha gər.

### *Yesu na, a ze wu hay tebiye*

<sup>12</sup> Malamar ga hay, a seŋ na, sərūm ha lele wu nehe ye tə ndzeŋ a gər kanaŋ aye na, dūh ta dzəna məde ha Labara Ŋgwalak eye. <sup>13</sup>Hərwi niye sidzew nehe ye tebiye faya ta tsəpiye gay i bəy bagwar eye ta siye i ndo hay tebiye tə sər hay neŋ ma daŋgay na, hərwi nakə faya na giye məsler i Yesu Kəriste aye. <sup>14</sup>Sa na, məgəse nakə tə gəs ga a daŋgay aye na, ka səkahatay ha mədzal gər ka Bəy Maduweŋ kway. Madzədzere kwa tsekweŋ andaya mə dərev tay sa bay. Faya ta diye ha bazlam i Mbəlom a ndo hay kame kame dūh.

<sup>15</sup> Ane tuk na, siye hay mə walaŋ tay faya ta diye ha bazlam i Kəriste na, hərwi faya ta giye fagaya sələk. A satay maze ga ha. Ndo mekeleŋ eye hay na, tə da ha bazlam i Kəriste na, tə dərev nəte. <sup>16</sup>Nəteye tə ge andza niye na, hərwi ta wuda ga. Tə sər ha maa sləra ga ahaya kanaŋ na, Mbəlom. A

sləra ga ahaya na, hərwi ada nâ tsikatay, nâ datay ha Labara Nğwalak eye i Yesu na, Labara nğwalak eye dedək. <sup>17</sup> Siye i ndo niye hay na, faya ta diye ha bazlam i Yesu Kəriste a ndo hay dərmaḱ. Ayaw dedək nğway, ane tuk na, tə ge andza niye na, a satay maze ga, tə tsikawa tə dərev nəte eye dedək bay. A satay masəkeheḱ ha dəretsətseh kananḱ ma danḱay.

<sup>18</sup> Ane tuk na, niye na, ma ndeleneye daw? Ma ndeleneye bay. Kwa tadə tə tsik na, tə dərev nəte eye bay, kwa tə tsik na, tə dərev lele eye sadzək, na sər tə da ha na, bazlam i Kəriste. Neḱ na, dərev ga ma nğwasiye. Ayaw, ta dedək na nğwasiye huya kame kame andza nakay. <sup>19</sup> Hərwi na sər ha na, wu neheye ta dzəniye ga mətəme ga ha hərwi faya ka duwulumeye me hərwi ga ada Məsəfəre i Yesu Kəriste ma dzəniye ga.

<sup>20</sup> Wu nakə na wuda haladzay aye ada na pa faya mədzal gər aye, faya na həbiye na, horoy ma ta geḱeye daḱa bay. Dərev ga ta gədanḱ eye lele. Ada a seḱ na, kwa anəke, kwa kəday ndo hay t̄a dəslay gər a Yesu Kəriste hərwi ga. Kwa tadə neḱ andaya tə dərə, kwa tadə na mət na, t̄a dəslay gər andza niye. <sup>21</sup> Hərwi tadə neḱ tə dərə mba na, na zambadəye a Yesu Kəriste. Tadə kwa na mət bəbay na, na hutiye magogoy ga. <sup>22</sup> Ane tuk na, tadə kə ge andza niye, neḱ andaya tə dərə mba na, na giye məsler nakə ma dzəniye ndo hay aye. Mə walaḱ i bazlam neheye sulo aye na, a geḱ gərəḱ gərəḱ. Na zliye mə walaḱ eye wuray na, na sər bay.

<sup>23</sup> Wu neheye sulo aye na, ta nğəneḱ ha mədzal gər. A seḱ haḱe na, nâ gər ha məndzibəra nakay.

Na diye mata ndze tə Kəriste mə mbəlom. Andza niye ka neŋ na, ŋgwalak eye haladzay. A ze ha məndze nakə ka məndzibəra aye. <sup>24</sup> Ane tuk na, məndze ga nakə na ndziye tə dərə aye na, ma giye ŋgama haladzay hərwi madzəne kurom. <sup>25</sup> Ada na zəba faya na, ŋgwalak eye na, andza niye düh. Hərwi na sər ta dedək na ndziye ka məndzibəra mba. Ka ta ndzakweye ka təv manəte eye tage nəkurom. Ka ndzakweye ka təv manəte eye na, na dzəniye kurom ka mede kame kame ka tsəved i Mbəlom, hərwi ada dərəv kurom mâ ge lanlan ka tsəved i Mbəlom. <sup>26</sup> Andza niye, ta gər ga ha abəra ma danğay, na ye naha ka təv kurom na, ka zambadume ye a Yesu Kəriste hərwi ga.

### *Məge dərətsətseh hərwi Yesu*

<sup>27</sup> Ŋgwalak eye na, mede kurom mâ ge lele hərwi ada ndo hay tâ zəba fakuma, faya ka pumeye bəzay na, a bazlam i Kəriste dedək. Ayaw! A seŋ kwa tadə na ye naha ka təv kurom kəgəbay kwa na ye naha bay na, nâ tsəne nəkurom mandza eye na, bazlam kurom nəte. Ada sa na, faya ka gumeye gədan tə dərəv kurom nəte andza ndo məge vərəm hay hərwi ada Labara Ŋgwalak eye i Yesu mâ ye kame kame. <sup>28</sup> Kâ dzədzarumatay a ndo mənə dərə kurom bay tebiye. Tadə ka dzədzarumatay bay na, ta səriye ha lele nəteye kame i Mbəlom na, ta dze. Ane tuk na, nəkurom na, Mbəlom kə mbəl kurom ha. Mata bəzatay ha niye na, Mbəlom. <sup>29</sup> Hərwi Mbəlom a gakum ŋgwalak na, ada kâ dzalum ha ka Kəriste dekdek tsa bay. A gakum ŋgwalak na, hərwi ada kâ gum dərətsətseh hərwi ŋgay dərma. <sup>30</sup> Nəkurom ka ŋgatumay a vərəm nakə na ge ahəl

niye aye. Anəke na, faya ka tsənumeye neŋ faya na giye andza niye huya. Aya! Nəkurom dərmak ka gumeye vərəm nakə neŋ faya na giye.

## 2

### *Tərum na, andza Yesu*

<sup>1</sup> Nəkurom ka sərūm ha nəkurom madzapa eye nəte tə Yesu Kəriste. Andza niye neŋgeye ma vələkumeye gədaŋ ka dərev kurom hay. Mawuđe bo ŋgay nakə a wuđa kurom aye na, ma makumeye naha dərev segey. Sərūm ha nəkurom madzapa eye nəte ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye. Ada ka wudum bo mə walaŋ kurom nəte nəte bəďaw? Ndo hay tə gakum mə bo, na gwad ba? <sup>2</sup> Kə ge andza niye na, wudum bo mə walaŋ kurom nəte nəte. Mədzal gər kurom m̄a ge nəte. Məndze kurom m̄a ge nəte, ada bazlam kurom m̄a ge nəte m̄a ye ka bo ayaw ayaw. Tadə ka gum andza niye na, dərev ga ma ŋgwasiye, ma deyeŋeye a gər kurah kurah. <sup>3</sup> Kā dzalum ka bo kurom dəkdek tsa bay. Kā dəsłumay ha gər a bo bay. Duh na, hənum ha gər kurom. Zəbum ka siye i ndo hay na, ndo neheye lele ta ze kurom aye. <sup>4</sup> Kwa way m̄a gay ŋgwalak a ndo hay. Kā pəlumay wu lele eye a gər kurom dəkdek tsa bay. Ka gum wu neheye tebiye andza nakay na, dərev ga ma rahiye tə mənŋwese.

<sup>5</sup> Dərev kurom m̄a təra na, andza i Yesu Kəriste.

<sup>6</sup> Kwa Yesu nəteye nəte ta Mbəlom bəbay na,  
kə ləva ha gər ŋgay ta Mbəlom bay.

<sup>7</sup> Duh na, kə gər ha təv məndze nakə lele eye,  
ka təra ndo i məsler.

Tə wa na andza ndo zezəŋ nakə tə wa na aye  
dərmak.

Ahəl nakə a təra ndo zezeŋ aye na,

<sup>8</sup> a həna ha gər ŋgay.

A gəsay me a Mbəlom hus ka məməte sa!

Məməte ŋgay niye a mət aye na,

ta dar na ka mayako mazləlmbada eye.

<sup>9</sup> Hərwi niye, Mbəlom a pa na ka gər i wu hay tebiye.

Kə pa faya məzele nakə a da zləm a ze məzele i wu hay tebiye aye.

<sup>10</sup> A ge andza niye na, hərwi ada wu hay tebiye kwa mə mbəlom, kwa kanaŋ ka məndzibəra, kwa ma bəf

ta tsəne məzele i Yesu na, nəteye tebiye t̄a yaw t̄a dəkway gurmets.

<sup>11</sup> Kwa way ma tsikiye t̄ə bazlam ŋgay Yesu Kəriste na,

Bəy Maduweŋ ka gər i wu hay tebiye.

Andza niye ta zambadeye a Bəba ŋgay Mbəlom dərmak.

*Mede i ndo məpe mədzal gər hay a Yesu ka məndzibəra*

<sup>12</sup> Nəkurom dzam ga neheye na wuda kurom haladzay aye, Yesu Kəriste a gəsay me a Mbəlom kəkay na, nəkurom ka sərūm ha lele. Andza niye, nəkurom dərmak gəsūmay me a Mbəlom. Ahəl niye neŋ ka t̄əv kurom na, ka rəhawumay ha gər. Kwa anəke neŋ andaya ka t̄əv kurom sa bay bəbay na, səkahum ha marəhay ha gər kame kame. Andza məgwede na, mətəme nakə Mbəlom a t̄əma kurom ha aye na, gum məsler eye t̄ə həlay kurom eye dərmak. Ka gumeye na, t̄ə mədzədzere i Mbəlom. <sup>13</sup> Hərwi Mbəlom faya ma giye məsler mə dərev kurom hərwi ada k̄a wudum wu neheye

a yay a gər aye ada ma vələkumeye gədan hərwi ada kâ gum wu neheye a yay a gər aye dərma.

<sup>14</sup> Ma məsler kurom nakə ka gumeye tebiye na, kâ sum me bay, kâ tərüm a bo bay, <sup>15</sup> hərwi ada ka ndzumeye tsədanğa mənese fakuma bay, ada ka tərümeye wawa i Mbəlom neheye ta giye mənese bay aye. Nəkurom mandza eye na, mə walaŋ i ndo neheye faya ta səpatiye ndo hay aye. Tə pay bəzay i tay na, a tsəved nakə lelebay aye. Nəkurom ka ndzumeye mə walaŋ tay na, andza wurzla neheye ta dəv dzaydzay ka magərmbəlom aye. <sup>16</sup> Ada sa na, ka tsikumateye bazlam nakə ma vəliye məsəfəre a ndo hay aye. Tadə ka gum andza niye na, pat nakə Yesu Kəriste ma maw-eye na, na ta zlapıye haladzay kame ŋgay hərwi kurom. Na ta zlapıye hərwi kurom na, hərwi na ta səriye ha məsler nakə na ge mawura bo eye na, ka təra kəriye bay. <sup>17</sup> Mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha ka Mbəlom aye na, a təra wu nakə ka kədawumay a Mbəlom kəriye aye. Agəla ta kədiye ga na, ma təriye mambəde ha bambaz andza wu kəriye niye ka kədawumay a Mbəlom aye dərma. Kə ge andza niye na, ma deyeŋeye a gər haladzay, na ŋgwasıye tage nəkurom tebiye. <sup>18</sup> Nəkurom dərma na, mâ yakum a gər, ŋgwasakwa ka bo tage neŋ.

### *Pol a slər Timote ta Epafrodit*

<sup>19</sup> Tadə kə say a Bəy Maduweŋ kway Yesu na, na sər ha mazlambar na slərakum naha Timote, hərwi ada kə maw ka təv ga na, nəkurom mandza eye kəkay na, ma deŋeye ha, ada ma meŋeye ha dərev andza nakə ma diye naha ma makumeye



naha dārev aye dārmak. <sup>20</sup> Kanaŋ na, ndo andaya mādzał gār may nāte andza neŋgeye na, andaya bay, say neŋgeye nāte ŋwen. Ta dedek neŋgeye na, a say madzāne kurom. <sup>21</sup> Ndo siye hay tebiye tē dzala na, ka bo tay dēkdēk tsa bāna, tē dzala ka māsler i Yesu Kāriste bay. <sup>22</sup> Ka sārūm ha Timote na, ka bēz ha neŋgeye dā kē sla. Neŋ tē neŋgeye, nāmāy salamāy nāmāa dāwa ha Labara Ņgwalak eye. Faya ma dzāniye ga ka māge māsler andza wawa nakē faya ma dzāniye bāba ŋgay aye. <sup>23</sup> Andza niye a seŋ na slarakumeye naha. Ane tuk na, na hābiye ta ŋgāneŋ ha sariya ga tēday. <sup>24</sup> Neŋ dārmak, na sār ha ta dedek Bāy Maduweŋ ma vāleŋeye tsāved hārwi mede naha ka tāv kurom.

<sup>25</sup> Nēkurom ka sārūm ha malamar kway Epafrodit, ndo māsłare kurom nakē ka slarumeye hārwi ada mā dzāna ga tē wu neheye andaya fagaya bay aye na, neŋ tē neŋgeye nāmāa ge māsler salamāy. Nāmāa ge māsler ta gēdaŋ tē neŋgeye salamāy hārwi bazlam i Mbēlom. Na dzala anāke na, ŋgama mā ma naha ka tāv kurom. <sup>26</sup> Kē gay wadēŋ wadēŋ haladzay hārwi a tsāne tē gwad ka tsānum neŋgeye kē dād a dāvats. Hārwi niye hawa kurom eye a gay haladzay, a say mede naha mēŋgatakum. <sup>27</sup> Andza nakē ka tsānum aye na, dedek kē dād a dāvats, ka bārēzl. Ane tuk na, a gay mē bo a Mbēlom. Mbēlom kē mbēl ha. Maa gay mē bo a Mbēlom na, neŋ dārmak. Mbēlom a mbēl ha na, andza a mbēl ha na, neŋ, hārwi ada dāretsātseh mekeleŋ eye mā yaw fagaya bay.

<sup>28</sup> Hārwi niye, a seŋ mā ma naha ta bāse ka tāv kurom, hārwi ada ahēl nakē ka ŋgatumāy na,

ka ηgwasumeye, ada neη nâ dzala wuray sa bay. <sup>29</sup> Ayaw! Ki ye naha na, t̄mum na lele. T̄mum na t̄ m̄ηgwese, h̄rwi neηgeye na, malamar kurom ka ts̄avedi B̄y Maduweη. Slala i ndo andza nakay na, d̄aslumay ha ḡar. <sup>30</sup> Na tsik andza niye na, h̄rwi neηgeye na, a z̄akaw tsekweη ma m̄atiye h̄rwi m̄asler i K̄ariste. Neηgeye a zla na, t̄v m̄andze kurom. K̄a s̄ar m̄adze ha m̄as̄af̄are ηgay h̄rwi ada m̄â dz̄ena ga andza nak̄a tad̄a n̄akurom kanaη na, ka dz̄anumeye ga aye.

### 3

#### *Mat̄are ts̄ad̄aηηa kame i Mb̄alom na, k̄akay?*

<sup>1</sup> Malamar ga hay wu nak̄a na nd̄avakumeye naha m̄atsike aye na, anan̄: ηgwasum h̄rwi n̄akurom na, ndo i B̄y Maduweη hay. Na diye ḡar m̄awatsakum naha wu nak̄a b̄a na watsakum naha ts̄iy aye bay. Na masakumeye naha m̄awetse sa, ma dz̄aniye kurom h̄rwi ada wuray m̄â gakum bay.

<sup>2</sup> Gum metsehe kame i ndo neheye faya ta giye m̄asler ηgwalak eye bay aye. N̄ete ye faya ta kwasatay ha ḡar a ndo hay ta m̄agwed̄e d̄asum bo. <sup>3</sup> Ta dedek mad̄asa bo eye na, n̄akway b̄ana, n̄ete ye bay. Maa t̄ara ndo i Mb̄alom hay na, n̄akway. N̄akway sa na, ka d̄uwulakway naha me a Mb̄alom ta ḡad̄aη i M̄as̄af̄are Ts̄ad̄aηηa eye, ada ka zambad̄awakway a Yesu K̄ariste. N̄akway na, ka pakway zl̄em a wu nak̄a ndo zezeη ma giye bay.

<sup>4</sup> Tad̄a k̄a ge wu i ndo zezeη faya ma giye lele na, hab̄e neη d̄armak na piye faya zl̄em. Tad̄a ndowe ye k̄a gwad̄ay a ḡar ηgay lele m̄apay zl̄em a

wu i ndo zezen nakə ma giye na, neŋ na sər ha, i ga nakə na tsikiye na, ma ziye i ŋgay. <sup>5</sup> Hərwi neŋ na, ndo i Yahuda dedəŋ eye. Mawa ga na, Yahuda hay. Sa na, neŋ wawa i Israyel hay, ada tə wa ga ma gwala i Bendzamen. Ahəl nakə tə wa ga, na həna məhəne tasəla matsamahkar eye na, tə dəs bo ga. Tadə ta tsətsahiye fagaya ka gər i bazlam i Yahuda hay mapala eye na, neŋ mə walaŋ i Farisa hay. <sup>6</sup> Neŋ na, na pay bəzay a kule i Yahuda hay lele. Na təkay dərə tə tsəbtsəb eye hus ka məgatay dərətsətseh a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste. Tadə bazlam i Yahuda hay mapala eye mə təra ha ndo lele kame i Mbəlom na, na sliye faya həbe məgwadəkum neŋ na, mənese andaya kwa tsekwen fagaya bay.

<sup>7</sup> Wu niye hay na zəbawa faya ahəl niye na, andza magogoy ga. Ane tuk na, na sər ha wu niye ŋgama andaya mə dəma bay hərwi ada nā huta mədzepe tə Yesu Kəriste dūh. <sup>8</sup> Ayaw! Na mbəday dəba a wu niye hay tebiye na, hərwi na sər ha Yesu Kəriste na, Bəy Maduwen ga. Niye na, a ze wu hay tebiye. Na mbəday dəba a wu hay tebiye na, hərwi Yesu Kəriste. Na zəba ka wu niye hay na, andza mandzak hərwi ada nəmaâ dzapa tə Yesu Kəriste <sup>9</sup> ada nā ndza mə həlay ŋgay. Na gwadiye neŋ lele kame i Mbəlom hərwi nakə na rəhay ha gər a bazlam i Yahuda hay mapala eye na, dādā na tsikiye bay. Wu nakə a təra ga ha lele kame i Mbəlom aye na, nakə na pa mədzal gər ka Yesu Kəriste aye. Maa təra ga ha ndo lele eye na, Mbəlom hərwi na dzala ha ka neŋgeye. <sup>10</sup> Wu nakə a yeŋ a gər haladzay aye na, nəte ŋgwen tsa. A seŋ na, məsəre Yesu ta gədan ŋgay nakə a lətse ahaya abəra ma mədahan

aye. A seŋ sa na, mæse dæretsætseh andza neŋgeye nakə a sa dæretsætseh aye, na mætiye andza neŋgeye nakə a mæt aye dærmak. <sup>11</sup> Andza niye hærwi ada tadə kəkay kəkay bəbay na, Mbəlom ma ta mbəla ga ahaya abəra ma mədahaŋ.

*Mahway hærwi məhute wu nakə kame aye*

<sup>12</sup> Kwa wu neheye na tsik tebiye aye na, na gwadiye na huta tsiy na, na tsikiye bay. Ada mægweđe neŋ lele na sla tsiy na, na tsikiye bay. Duh na, na giye gədaŋ mede kame kame hærwi ada nâ huta tay ha wu niye hay a həlay ga. Na giye andza niye na, hærwi Yesu Kəriste kə zla ga a hud i həlay ŋgay. Na təra ndo ŋgay.

<sup>13</sup> Ayaw malamar ga hay, wu niye hay na tsik aye ta təra i ga tsiy na, na tsikiye zuk bay. Ane tuk na, wu nakə na giye na, nəte ŋgweŋ tsa. Na gər ha wu neheye ma dəba ga aye tebiye. Duh na giye gədaŋ na, mede kame kame hærwi ada nâ huta wu nakə kame aye. <sup>14</sup> Andza niye neŋ faya na hwiye ndirndir ka məndisle ka kokway nakə na ndisliye a dəma aye. Na hwiye na, mata hute magogoy ga nakə Mbəlom a zeleŋ faya ma ta vəleŋ aye. Magogoy aye niye ma ta vəleŋ aye na, mede mata ndze tage neŋgeye hærwi Yesu Kəriste.

<sup>15</sup> Nəkway neheye masəra eye hay ka tsəved i Mbəlom aye na, mədzał gər kway mâ ge na, andza niye. Tadə ndoweeye kə dzala wu mekeleŋ eye wal na, Mbəlom ma bəzakumeye ha parakka. <sup>16</sup> Wu nakə bagwar eye ka gakweye na, zəŋgalakwa tsəved nakə ka zəŋgalakwa hus anəke aye. Kâ gərakwa ha bay.

<sup>17</sup> Nəkurom malamar ga hay, nəkurom tebiye zəŋgalum na, təv sik ga. Zəbum ka mede i ndo neheye mede tay lele andza mede may nakə nəmaa dākum ha aye.

<sup>18</sup> Hərwi ndo siye hay haladzay mede tay faya ma bəziye ha, nəteye na, faya ta neye dərə a Kəriste nakə a mət ka mayako mazləlmbada eye. Wu neheye na, 6a na tsikakum madzəga haladzay. Na masakumeye ha mətsikakum sa. Faya na tsikakumeye naha anəke na, tə mətuwe eye. <sup>19</sup> Pat nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəlom ma dziye tay ha. Mbəlom ma dziye tay ha, hərwi ta wuda məpay bəzay a Mbəlom təbey. Tə pay bəzay i tay na, a wu neheye mevel tay a wuda aye. Faya ta giye wu nakə a ge horoy aye, bo tay aye na, a ye tay a gər haladzay. Tə dzala na, ka wu i məndzibəra dekdek tsa.

<sup>20</sup> Nəkway na, ka pəlakweye mäge wu niye hay təbey. Nəkway gay kway na, mə mbəlom. Nəkway faya ka həbakweye ndo mətəme ha ndo, Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste nakə ma mbəzlaweye mə mbəlom mata dzəgər tage nəkway aye. <sup>21</sup> Ki yaw na, ma mbədəkweye ha bo kway nakay bəle eye hərwi ada bo kway mătəra gədaŋ eye andza bo ŋgay. Ma giye wu nakay ta gədaŋ nakə ma giye ha məsler hərwi məpe tay ha wu hay tebiye a huvo ŋgay.

## 4

### *Mətsikatay me a zləm a ndo hay*

<sup>1</sup> Kə ge andza niye na, malamar ga hay, ndzum ta gədaŋ eye bəŋbəŋ lele mə həlay i Bəy Maduweŋ kway. Nəkurom na, ka yumenə a gər haladzay.

Hawa kurom a geŋ, a seŋ mənġatakum. Dərev ga faya ma ŋgwasiye haladzay tə nəkurom. Nəkurom ka tərūm na, magogoy i məsler ga nakə na ge aye.

<sup>2</sup> A nəkurom Evodi ta Siŋtis neŋ faya na gwadəkumeye amboh, ndzum na, ayaw ayaw, bazlam kurom mâ ge nəte, hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweŋ kway.

<sup>3</sup> A nəkar dzam ga nakə faya ka gameye məsler i Mbəlom nəte aye. Neŋ faya na gwadəkeye naha dərma, dzəna tay ha ŋgwas niye hay, tâ ndza ayaw ayaw mə walaŋ tay. Hərwi neŋ tage nətəye na, nəmaa ge vərəm haladzay hərwi ada Labara Ŋgwalak eye mâ ye kame kame, ndo hay tâ tsəne. Məsler niye nəmaa ge aye na, nəmay tebiye tage ŋgwas niye hay tage Kələneŋ ada ta ndo siye hay, nəmaa ge ka bo məsler dziye. Nətəye tebiye tay aye, Mbəlom kə watsa məzele tay a dərəwel ŋgay nakə a watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye.

<sup>4</sup> Ŋgwasum pat pat hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Neŋ faya na gwadəkumeye sa: Ŋgwasum. <sup>5</sup> Ndo i mändzibəra hay tebiye ta zəba ka mede kurom na, faya ka təmum ndo hay lele ada faya ka gumateye ŋgwalak. Sərūm ha na, mazlambar Bəy Maduweŋ kway kə ndzew. Mâ mətsakum gər bay. <sup>6</sup> Wuray kwa tsekweŋ mâ dzəma kurom bay tebiye. Duh na, tsətsahum wu nakə a sakum ada andaya fakuma bay aye ka Mbəlom. Tsətsahum na, ta məgay naha amboh, mâ dzəna kurom ada gumay naha sisə dərma. <sup>7</sup> Yawa! Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vəlakumeye mändze zay mə

dārev kurom hay. Zay niye ma v̄lakumeye na, a ze wu nakə ndo hay tə sər aye. Neŋgeye na, ma tsəpiye dārev kurom ta mēdzal gər kurom hay hārwi ada wuray kwa tsekweŋ m̄a gakum bay. Hārwi nakurom na, mandza eye m̄a h̄alay i Yesu Kəriste.

<sup>8</sup> Malamar ga hay, wu nakə a zəkaw na ndəvakumeye naha m̄ətsike aye na, anaŋ: Dzalum na, ka wu neheye ŋgwalak aye hay, nakə ndo hay ta d̄əslay gər aye, wu neheye ded̄ək eye, a wu neheye ka r̄əhakway ha gər aye, a wu neheye maraw me andaya m̄ə d̄əma bay aye, a wu neheye ts̄ədaŋŋa aye, a wu neheye a yatay a gər a ndo hay aye ada a wu neheye ta zambad̄away aye. Gumatay metsehe na, a wu neheye anaŋ aye. <sup>9</sup> Gum m̄əslər na, tə wu neheye na t̄ətikakum aye, wu neheye ka t̄əmum aye, wu neheye ka ts̄ənum m̄ə bazlam ga na tsikakum aye, ada wu neheye k̄ə ŋgatamay t̄ə d̄əre kurom neŋ na ge aye. Ka pumay b̄əzay na, Mb̄əlom nakə ma v̄lakweye m̄əndze zay aye na, ma ndziye t̄ə nakurom.

*Pol a gatay sis̄ə a Filipi hay hārwi madz̄əne nakə t̄ə sl̄əray naha aye*

<sup>10</sup> Na gay sis̄ə a B̄əy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ada d̄ərev ga k̄ə ŋgwas̄a haladzay hārwi ka dzalumaw fagaya sa. Haḃe kurre na, ka dzalum fagaya ŋgway. Ane tuk na, ka hutum h̄alay eye madz̄əne ga ada k̄ə ndza haladzay nakə ka dz̄ənum ga bay aye. <sup>11</sup> Na tsik andza niye na, hārwi nakə wu andaya fagaya bay aye na, bay. Hārwi kwa tad̄ə wu andaya, kwa andaya bay na, na t̄ətik m̄əndze t̄ə m̄əŋgwese eye. <sup>12</sup> Na sər m̄əndze ma

mətawak, na sər məndze mə wu nakə ndasassa aye. Na sənəka məndze ta mənḡwese eye kwa mə dəretsətseh waray waray. Na sənəka mərəhe ta wu mənday ada na sənəka məndze tə may. Na sənəka məndze tə wu haladzay ada tə wu tsekwenj eye. <sup>13</sup> Na sliye faya madəme wu neheye tebiye na, ta gədanj i Yesu Kəriste nakə a vəlenj aye. <sup>14</sup> Kwa tadə andza niye bəbay na, madzəne nakə ka dzənum ga anəke ahəl nakay ananj neñ mə dəretsətseh aye na, ka gum lele.

<sup>15</sup> Nəkurom ndo i Filipi hay, sərurum ha na, ahəl nakə na dazlay mədakum ha Labara Nḡwalak eye kurre hus ahəl nakə na lətse, na ye abəra ma Masedowan aye na, maa dzəna ga na, nəkurom dəkdək bəna, siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, ta vəlenj wuray bay. <sup>16</sup> Ahəl nakə neñ ma wuzlahgəma i Tesalonik aye na, ɓa sik haladzay ka slərumeñ naha wu nakə andaya fagaya bay aye. <sup>17</sup> Neñ faya na pəliye tsəvedʼ ada ka vəlumeñ wu bay. Na tsik andza niye dūh na, dərev kə nḡwasa hərwi na sər ha Mbəlom ma piye fakuma nḡgama hərwi madzəne nakə ka vəlumeñ aye. <sup>18</sup> Na nḡgatay a wu nakə ka sləruma ahaya Epafrodit aye. Ka vəlumeñew na, haladzay, wuray a kətsen sa bay. Wu neheye ka vəlumeñew aye na, lele andza wu kəriye nakə tə fəkaway naha a Mbəlom a ze hunḡa a yay a gər haladzay aye. <sup>19</sup> Mbəlom na, məzlaɓ eye, a ləva wu hay tebiye, wuray a kətsay bay. Neñgeye ma vəlakumeye wu nakə a kətsakumeye tebiye. Ma vəlakumeye na, tə həlay i Yesu Kəriste. <sup>20</sup> Ndo hay tâ zambadaj a Mbəlom Bəba kway ka tor eye. Mâ təra andza niye.

<sup>21</sup> Tsikumamatay me a ndo məpe mədzal gər hay



ka Yesu tebiye tã mæzele i Yesu Kæriste. Malamar neheye ka tãv ga kanan̄ aye ta tsikakum naha me dærmak. <sup>22</sup> Siye i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tebiye ta tsikakum naha me dærmak. Maa tsikakum naha me wene wene eye na, ndo neheye ma bæɗgay i bæy i Roma aye.

<sup>23</sup> Bæy Maduweŋ kway Yesu Kæriste mâ pa fakuma ŋgama.

## **Dzam Wedeye New Testament in Merey**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Merey

**© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec